

O SUTĂ ȘI UNA DE POEZII

Antologarea poeziilor, nota biobibliografică
și selecția reperelor critice aparțin autorului.

Prefață
de

OVIDIU PECICAN

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

București, 2022

CUPRINS

<i>PORTRETUL POETULUI AJUNS LA MATURITATE</i> de Ovidiu Pecican	5
<i>Notă biobibliografică</i>	13

**I ELEGII, BALADE, ODE
ȘI PROVERBE**

Părul sau înflorirea nodului	17
Zei și cuvinte	19
Mâncătorii de bulbi	23
Arca de pământ	25
Păsările de lut	27
Istoria creșterii și descreșterii academiei de arte, științe și meserii	28
Bunica	33
Balada orașelului pitit între munți	35
Zi de sărbătoare la Sighetu-Marmației	36
Poștalionul	38
Tăierea porcului	39
Inocentul	40
Camera 84	46
Magistrul și ucenicul	48
* * * (cântă zeiță încălțările soldatului roman)	51
* * * (se uită la iedera cuvintelor)	53
* * * („mă petene” – aud și-mi vine să râd)	55
* * * (unii au deplâns faptul că nu sunt poet vizionar)	56

*** (stau pe scaun prins în ham)	59
*** (mi-a trecut prin auz un pescăruș muribund)	61
*** (vrajă – asta e rostirea)	62
*** (minte cu aerul că spune adevărul)	63
*** (doamne)	64
*** (deși își dorise nespuse ca dinții să-i crească pe spinare)	65
*** (sunt maria, născută undeva în românia)	66
*** (probabil că toată literatura lumii nu e decât)	67
*** (în fond, cine ești tu, maria?)	68
*** (zilele mele sunt egale)	70
Un balcon deasupra mării	72

III LOVITURI DE NISIP, HAIKU, ZICERI, POEME TAOISTE

Fețe	77
Peisaje	78
Urzeli	79
Din zicerile lui nicanor, anonimul transilvan	80
Toți anii aceia	81
Ploi. Zăpezi. Felurite	82

IV ANTIMETAfizice

Cătana oarbă	85
Porți	86
Lumânări	87
Portretul unui cal	88
Odă călătorilor de profesie	89
Călător de profesie	91
Vreau fără să vreau	92

Târguri piete oboare	93
Zidul	95
Poem gravat pe zid	96
S-au produs modificări	98
In lumea aceasta lipsită de har	100
Ne facem că plouă (poem în doi timpi și trei mișcări)	101
Ah	104
Primele trei secunde ale universului	106
Zbor jos	108

V PUR ȘI SIMPLU POEME

Poemul	113
A treisprezecea taină	114
Iarnă lungă	117
Coaja zilei	118
Nu sunt demn de mine	119
Intr-o seară de toamnă	120
Semne	121
Adâncul și înaltul	122
Salutări amicale	123
Poetul față în față cu sine însuși	124
Poema în labirint	126
În orașul acela	128
Vorbe pentru vânt	130
Și de entuziasm... textul se alege	134
Voilà	135
*** (rostitele și nerostitele)	138
*** (cu acoperișul turtit de mușchiul verde)	139
Elanii fantomă	140

1.	145
3.	146
4.	147
5.	148
14.	149
15.	150
29.	151
30.	152
35.	153
45.	154
60.	155
62.	156
73.	157
86.	159
94.	160
104.	161
105.	163
107.	164
113.	166
Poema Anei	167
*** (hai cu mine în noapte)	171
REPERE CRITICE	173

PĂRUL
sau
ÎNFLORIREA NODULUI

a fost primul război mondial
bunicul a fost rănit la un picior în primul război mondial
a fost al doilea război mondial
unchiul Petru nu s-a mai întors
din al doilea război mondial
bunicul a murit în al zecelea an de pace
feciorul unchiului Petru a sădit un păr
în cer a înflorit un nod
pe pământ m-am născut eu

pe mormântul bunicului au înălțat o clopotniță
unchiul Petru murea împușcat cădea prizonier se aciuia
pe lângă o gospodărie în Rusia
vărul meu a devenit fratele meu cel mare
părul creștea numai în sus ca o flacăra verde
în cer înflorea alt nod
pe pământ se năștea sora mea

clopotnița de pe mormântul bunicului a fost mutată
în turla bisericii
unchiul Petru murea împușcat cădea prizonier se aciuia
pe lângă o gospodărie în Rusia
fratele meu cel mare căuta bucăți de lemn în podul școlii
din sat ori tăia crengi pe marginea drumului către Castel
crengi cărora învăța de unul singur să le dea chip
părul creștea
atingea cu vârful miezul de sămbure de caisă al ploii
în cer înflorea alt nod
pe pământ se năștea fratele meu cel mic

bunicul murea din nou într-un caiet de compuneri
unchiul Petru murea definitiv precum bunica
precum ceilalți bătrâni ai locului
fratele meu cel mare deprindea meseria dansul
mersul pe motocicletă acordeonul și singurătatea la oraș
părul scurtat de mai multe ori se încăpățâna să crească
numai în sus
secură în preajmă pândeau
în cer alte noduri înfloreau
și se ofileau repede

e o zi de lucru pustie
vântul prin grădini și pe uliți
vântul sună monezile prunilor merilor viței de vie
în grădini și pe uliți
e somnul în care aș putea să decad
dacă părul nu ar fi plin de păsări și de fructe

în cer a înflorit alt nod
pe masa mea de lucru se află o pară începută
are miezul roșu cu alb
roșu cu alb îi e miezul

*ZEI ȘI CUVINTE**lui Ion Pop*

„mă duc în lume și-aici vă las”
nu cunosc amenințare mai cruntă
pașii grăbeau spre poartă
urmele pașilor bunicii pe troscotul din ogradă
le respiram cu privirea năuci de spaimă
iată Cotitura – prima redresare-n lumină –
ridică-te îndreaptă-ți fața spre soare

ci noi ne duceam în lume

un miez de pădure lipsită de primejdii
alunii de bețe de undiță urmau îndoitura labelor
frângându-se aproape fără osteneală
în mâinile prelungindu-se în formă de briceag-pește
un dric de crengi de carpen împodobeau un cort de nuntă
porumbe brumate măceșele ancorau în gură
întărâtându-ne viclean contra noastră
vecinătatea viei – domeniul nimănu –
struguri mici înghesuți în ciorchini rahitici
 îi pustiam de verzi
 grădina morii grădinile morarului
 din care rămăsese numai numele
ascuns în dulceața prunelor bistrițene și a merelor oltoane
 un vis reluat până la epuizare
eu – o umbră mică hălăduind într-o umbră mai mare –
 umbra unui miez de pădure lipsită de primejdii
 înconjurată de ape blânde de ape adânci
 în întunericul lor vai doarme șarpele mărilor

dealuri mai mici decât cei mai înalți plopi
curate în cuget ca unul care nu are ce ascunde
fântâni părăsite săpate adânc în spinările roase
ale dealurilor ca niște boi de povară
cărora copii ca noi le căutam între coarne
coliere și brățări de șerpi spăimoși pe gât
și în jurul fluierelor picioarelor
în nări miros de fân și de fragi –
buchetele de fragi din lâna fetelor atrăgeau viespile
și albinele cosașii prost crescuți le umblau în sân
și pe sub fuste
jerbe albe de fuior smuls vântului și luminii
momind cerul din noi și cerul de deasupra noastră
eu am mușcat o dată dar din poemul acela nu cred
să fi salvat mai mult de trei versuri –

singurătatea cărților dă în spic
odată cu fuiorul
pus de mama în dreptul oglinzii

noaptele dealurilor mici mai mici decât cei mai înalți plopi
au fost plantate cu livezi de meri
eu însumi în perioada călătoriilor
am zăbovit aici câteva ceasuri
în loc de pernă cu brațul drept îndoit sub cap
și nici șerpi-roți vâjâitoare
nici șerpi-măciucă
nici dragoni fistichii
nici pricolici albaștri
nu mi-au adulmecat somnul
m-am trezit călare pe Cornul Dealului ca pe Cornul Lunii

m-am visat cuvânt fericit

pământul cerul și apa frigeau
 apele râului ostenite de atâta devenire oarbă
 luau cu asalt lunca – ea își spăla ochii cu apă nouă
 apoi își primenea straietele ceea ce lepăda –
 trestia celuilalt an ierburi și crengi uscate
 obiecte de cauciuc și de plastic trunchiuri
 bucăți de scândură aducând a săpun de rufe –
 prada capturată râului învins oferind-o drept hrană
 Marilor Focuri de Primăvară
 zile de-a rândul copii și bătrâni pensionari puțind a râme
 de gunoi răsăreau dintre arini rogoz urzici destrăbălate
 și trestiișuri în marginea bălților acre
 neștiute cuiburi de lișiță
 surpriza unui șarpe lunecând negru nestingherit peste ape
 libelule zurlii păianjeni de apă supersonici
 am învățat impasibilitatea știința așteptării de la cocostârc
 neodihna șobolanului de apă alături nămolul cald dospea
 ca o pâine nebună

unii se mai scufundă și astăzi
 râcâie mărul căutând tinerețea arborilor
 a ierburilor din preajma însorită
 ultima iarnă a luncii a scos la iveală duhul însinguratului
 aproape nebun aproape înghețat
 își așternuse pe zăpadă frunze putrezite-n noroi
 și îngăima în delir despre sânge proaspăt de copil
 sau de animal neîntărcat

dacă ai putea să nu respiri
 cât ochii să mărturisească
 despre ceea ce nu au văzut

broasca imemorială orăcăia dimineața
 pe dealul dinspre apus
 care era țărnuțul stâng
 iar seara pe dealul dinspre răsărit
 care era țărnuțul drept al râului
 care pe vremea aceea trebuie să fi arătat ca un fluviu

lucrătorii pământului ară și seamănă sapă și culeg roadele
în fosta albie

ulița noastră aproape că n-a mai trebuit prunduită
dauritul drum al Mariei Tereza și drumul de fier
și toate drumurile de cară au curs și curg în aceeași albie
unde-i casa de pământ bătut a mătușii
cu fiecă zi ce trece mai mică mai străină
era o Bulboană în care s-au mistuit mulți nemernici
ai locului

Marile Grădini ale tatălui și unchiului meu
erau Linul loc de scaldă al epicureilor urbei din apropiere
domeniile neajutorăților cu duhul
și ale prea iute dispăruților în lut și în uitare
trebuie să fi fost Repezișuri
cel care locuia Groapa Rea își ridicase gardul
până la streășina casei
copiii se jucau cu arcurile brandurile sulite și gloanțele
lacustrilor

casa bunicului meu și a bunicii mele era o insulă verde
cu pădure cu grâu cu grădină
cu livadă cu vie cu mălai
cu iepuri de casă și iepuri de câmp
cu vaci și viței cu o pereche de cai și o pereche de boi
cu câine și pisică dar și cu oi
cu miel de Paști și porc de Crăciun
cu copiii lor și copiii copiilor lor

dintre ei îl văd detașându-se pe tata
înaintează spre mine se oprește în dreptul meu
și-mi spune o dată de două ori de trei ori
de nu știu câte ori
să scriu despre toate astea
și despre multe altele câte s-au fost petrecut

MÂNCĂTORII DE BULBI

noi eram mîncătorii de bulbi
iar nu mîncătorii de libelule

aveam pasiunea de a scormoni pămîntul
a căutătorilor de aur și arheologilor
dublată de pofta de a devora bulbi și rizomi
a oamenilor dinaintea descoperirii focului

lucram pe un teritoriu cuprins între ogradă și grădină
înțelese ca simboluri ale civilizației
în spatele eternului complex arhitectonic țărănesc
– bucătărie de vară-șură-grajd –
și în dosul gardurilor precare
făcute din împletituri de nuiele

pămîntul era gras ca untul dar impur
noi mîncătorii de bulbi
eram numai gheare nări și pori dilatați enorm
– atenție la cucută –
cât despre impudicii brusturi
feream din instinct sexele lor virginale
ne disputam teatrul de operații cu râmele oarbe
cu monstruoasele coropișnițe
și cu superdelicatele vaci ale Domnului
cu dătătoarele de fiori urechelnițe
și cu furnicile-gospodari

își disputau supremația principiului feminin
întruchipat de baraboi pufoși care se topeau în gură
ca zahărul cubic

și principiul masculin întruchipat de picioicii reci
lipsiți de savoare și tari – îi curățam slujindu-ne
de cioburi de sticlă de așchii de metal sau cuțite de piatră

aceștia am fost noi mâncătorii de bulbi
iar nu mâncătorii de libelule

despre noi se vorbește puțin în prea puține tratate
de aceea am ținut să reparăm noi înșine o istorică
nedreptate

ARCA DE PĂMÂNT

sau ieșeam în mijlocul câmpului negru
ca să construim atât de mult visata navă de pământ
care avea să ne poarte în jurul lumii

ploaia își scutura ultimii bobi
peste spinările și cefele goale
biciuite cu fuioare de lumină

unii își chemară câinii
apoi porniră zăngănindu-și ciomegele
arcurile cu săgeți din trestie arbaletele și praștiile
în expediția de vânătoare a veacului
alții răscoliră gunoaietele în căutare de râme și coropișnițe
secară pajiștile și marginile țarinilor de greieri și de cosași
apoi porniră acoperiți de năvoade
și ținând undițele ca pe niște sulii
la partida de pescuit a secolului

câțiva
constituiți în Banda vrăbiuțelor
organizară devastatoare raiduri prin grădini și livezi
încât tufișurile de zmeură și de lemn sfânt
din grădina învățătorului
foșniră a surpriză și a taină
când mâini hoațe le atinseră frunzișul
și negii purpurii ai roadelor
încât prunii merii și perii din livezile oricui
își scuturară nesiliți crengile
încât legendarii vișini ai lui Moș Mitru
primiră cu bucurie în spatele negre trupurile calde
ale copiilor

galopând împreună la izvoarele vântului
doar capsulele de mac descoperite într-o grădină dosită
a trebuit să fie culese cu pioșenia cu care te apropii
de niște semne oraculare

ceialți frământară pământul cu mâinile și cu picioarele
ca pe un aluat
apoi răsturnară aluatul într-o formă de lemn
care imita o arcă
se spălară aduseră imnuri de laudă soarelui și așteptară

în urmă unul își smulse furca pieptului
și o împlântă în mijlocul arcăi în chip de catarg
iar toți cei de față își rupseră din ei înșiși bucăți de suflet
pe care le folosiră drept pânze

și
pentru că se întorseseră expediționarii cu prăzi bogate
și pentru că era seară
hotărâră să pogoare în pânțele navei
care-i purtă pe apele unui somn teluric